

ՈՐՔԱԳԻԿ

ՈՒՂՂԻԿ

ԱՆԻԼՈՒՐՅԱՆ ԿԱԽԱՎԱՐԿԱՅԱՃՐ ԽԱԽԱԳԱՀԻ ԴԵԼԻՌԱՄ ՀԻ ԳՈՐԾՈՒՄ

Դայաստանի խաղական ուժերի և գործիքների նախադաշտ են, ըստ այդմ, ԱԺ-ում, մասնակիւմ եւ «բարձրաշարհիկ կուլուանելում» ամենայարկը թեման Երևանի Կոնյակի գործարանի առնչությամբ արտահերթ նույնագույն նախագահի առնախաճրելու հայագահի «աննախաճր հանդարույան» եւ օրենի ու Սահմանադրույան տակ եղայլ նվիրակների կողմից նաև դեմ սահմանադրույան արշավը և հանրապետության առաջին դեմքին դաշտում անելու վարդապույն հետակարգվէ: Դժվար է ասել, «իմայիմենի» նախաճռանողները հավատում են արդյոյ իրենց ազնվագույն առաթելության հարցությանը, թէ՝ դարձան «մինչեւ վեց» օգտագործում են նախագահին վարկարեկու հարման առիքը: Իրենց իրավունք է, խաղական դայար է, հայտարարված թէ առուն «գոլու թերթու» գերինիք կա, որ միավորն է ացերին ու ձախերին, երեմնի դաշնակիցներին ու գաղափարական (զաղափարական) հակառակորդներին, ուսի բնական է, որ նախագահին դաշտում անելու անհավաքան վարկածն անարգել սականուն է հայոց աշխարհի «ցուցուների կառու» եւնում:

Սակայն ինտիմ նորման այդ իրանցում անքնական է քննում, եր տեղափակում է ազգային հեռուստատեսության էկան և վակեացվում ոչ թէ խաղական գործիք, այլ հեռուստամենարանի կողմից: Խոսք վերաբերում է «Մեկ լոր» հայոցնամ սեմետմբերի 24-ի բողոքականը, որը նվիրակ է բազմաթիվ բարձրախոսներից, մասույն բազում հրամակումներում նախցու շահարկած այդ հարցին: Լրագրող Անու Հարությունյանը, մեկնարանելով նախագահին դաշտում անելու անհամարդարական նորմը («ՀՀ նախագահը կարող է դաշտում անհամարդարական արվել դեմքական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»), հետուական հարցադրույան արեց: «Խոսկ ո՞վ է որուելու հանցագործության ծանրությունը», թե՞ ակնհայտ է խոսի որ «հանրապետության նախագահին դաշտում ընդունված որոշումը ուղարկում է ՄԵ-ը»:

Բայց գնալով ավելի բարձրած այս են հնչում այս դեղումները, ըստ որոնց ուստասանան նգնածի համար մեղավոր են ՍՍՀ-ը եւ Համաշխարհային քանուկը, որոնց խորհրդագործական եւ ծրագրերի հիման վրա է Ուստասանի կառավարությունը վարել եւ իր խաղական նորմությունը: Ընդունելով ու այս դեղումների հետինական նորմը («ՀՀ նախագահը կարող է դաշտում անհամարդարական արվել դեմքական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»), հետուական հարցադրույան արեց: «Խոսկ ո՞վ է որուելու հանցագործության ծանրությունը», թե՞ ակնհայտ է խոսի որ «հանրապետության նախագահին դաշտում ընդունված ուղարկում է ՄԵ-ը»:

Ինչեւ: Ավելի հետաքրի եւ ոչ դակա հանրապետական է, սակայն, հեռուստամենարանի եղափակի հարցադրույանը: «Խոսկ մի՞ք ծանր հանցագործություն չէ, եր ՀՀ նախագահ խախտում է Սահմանադրույան»: Այս հայցադրույանը, որ ավելի ուսւած է այս առումով, որ հարցությամբ կարող է առաջ կողմութեա հետուականի նորմությունը և անհամարդարական անհամարդարական արվել դեմքական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Ինչեւ: Ավելի հետաքրի եւ ոչ դակա հանրապետական է, սակայն, հեռուստամենարանի եղափակի հարցադրույանը: «Խոսկ մի՞ք ծանր հանցագործություն չէ, եր ՀՀ նախագահ խախտում է Սահմանադրույան»: Այս հայցադրույանը, որ ավելի ուսւած է այս առումով, որ հարցությամբ կարող է առաջ կողմութեա հետուականի նորմությունը և անհամարդարական անհամարդարական արվել դեմքական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղարկում է անհամարդարական դաշտության կամ այլ ծանր հանցագործության համար»:

Եվ այսի դեմք հանրապետական առումունքուն ուղա

«Ա նմոռանալի» Միխայիլ
Գորբաչովը Ռուսաս-
տանի բաղամական Օ-
լիմպոսում իր գործունեությունն սկ-
սեց հակաալկոհոլային դայլարով։
Այդ ժիրահոչակ «կամուանիայի»
արդյունքը լավ հայտնի է։ Դավանա-
քար դրանից դաս առնելով, Երկրի
նորընծա վարչադես Եվգենի Պրի-
մակովը որուել է փայտը հակաօակ
ծայրից բռնել Վերականգնել ալկո-
հոլային խմիչքների արտադրության
ու մեծածախ վաճառքի դետական
մենաշնորհը։ Շատախոս, կյանից

սանելիք գումարների «ընթացիկ վճարումները», մինչեւ տարեվերջ դարսերը մարելու հեռանկարով, իսկ տարեսկզբից բնակչության համար սահմանել ուրելու արժեգրկումից կրած վնասներին համարժեք փոխհատուում:

Ուրենից է Վեցվելու այդիան
գումար: Լրագրողներին «թափան-
ցիկ» կառավարություն խոստացած
Պիհնակովը, իին չեկիստի արմատա-
ցած սովորությամբ, իրականում
մնում է խիս «փակ», եւ միայն այս-
տեղից-այնտեղից է հայտնի դառ-

սից ի Վեր նա գրադեցնում էր Ռուսաստանի ղետպահն ղաւունը եւ, ակնհայտորեն. լի դատկերացնում երկրի իրական վիճակը. Այդքան ծանր դարձականություն Մատվիեն-կոյի վրա դնելիս կարծես նույնիսկ նախազահ Բորիս Ելցինն էր նրան խղճում: Դամենայն դեղոս, Ելցինն իրեն ոչ հատուկ բաղաւավարական ժես կատարեց տիկնոջն ընդունեց ու ճանաղարիեց... ծերը համբութ-լով: Նրանց 20 տողեանոց հանդիդ-ման ու գրուցի ամբողջ ընթացքում ներկա էին նաև լրագրողները, որը

ԵՐԵՎԱՆԻ

**Ակնհնը, թե «կոմունիզմի
ուրվական» է փրկելու Օռուխան**

Առաջ, որ սուբլու նոր էմիսիան, ինչ-
պես երեսում է, անխուսափելի է:
Սյսմ Ռուսաստանում օքանառու-
թյան մեջ գտնվող դրամային զանգ-
վածին ի հավելում (Եղածի բառու-
ղի չափով), կառավարությունը բն-
աւրեկում է կրկին տղագրական մե-
թենաները գործի դնելու եւ եւս
40-50 մլրդ ռուբլի քողարկելու
հարցը: Քննարկվել է նույնիսկ 120
եւ անգամ 450 մլրդ ռուբլի լրա-
ցուցիչ տղագրելու հնարավորու-
թյան խնդիրը: Առաջին դեմքում է-

թյան խնդիրը՝ Առաջին ղետքում է միսիան դեռ կմնա «Վերահսկելիության ցզանակներում», մյուս ղետքում կակսվի ոռորլու «ազատ անկումը» իրեւ հետեւանք հարուցելով հիդերինֆլացիա։ Սա իր հերթին անչափ կարի սոցիալ-քաղաքական իրավիճակը եւ կիանգեցնի անկանխատեսելի ցնցումների։ Չուր չեւ ուզում ստանձնել սոցիալական հարցերի գծով փոխվարչադեմի դատունը։ Դանահց սկզբում իրաժարվեց առաջին փոխվարչադեմ Ալեքսանդր Շոլսինը, աղա եւ Վաղիմիր Ռիժկովը։ Իսկ ահա միակ «Տղամարդը» Վալենտինա Սասպիհնեկոն դուրս եկավ, որ զվախտեցավ նման թեոհ տակ մտնել։ Այս տիկնոջը «ողեցին» Արենից, ուր 1991 թ. մայի-

Առևնողես աննախադեղ էր. Եթի կյանքի 7-րդ տասնամյակը մանրող նախագահի աշխը վախսեցել է Զինբոնի խայտառակությունից, եւ նա չուզեց մեն-մենակ մնալ 49-ամյա ջահել տիկնոց հետ. Դե, իսկ ավելի լուրջ Ուլսաստանի վիճակը մնում է ծանր. Երկիրը մոտ ժամանակներու վճարելու է 40 մլրդ դոլարի դարտ. որից 20 մլրդը առաջնահերթության կարգով: Իսկ Կիրիենկոյի նախորդ կառավարության օգոստոսի 17-ի հայտարարությունն այդ վճարումների 90-օրյա սառեցումների մասին լիովին զցեցին ուստերի, իրեւ գործընկերների, հեղինակությունը Արեւմուտի աշխում: Նույնիսկ Պետմակովն է սփյուռքած արձանագրում, որ այդ բայլը «բավականաչափ կօսադաբաված չէր, հաւաքի լին առնվել այն իրական հետեւանքները, որոնց դա հանգեցրեց»: Այն է Մնագլիայում արդեն իսկ սառեցրել են ոուսական բանկերի հաւաքեհամարները եւ դաշի են տվել դրանց մի նամին նախագահոնսուրն: Նյո օրինակը վարակիչ կարող է դառնալ նաեւ այլ երկրների համար, եթե ոուսները հաղուստ կերպով չգտնեն արտասահմանին իրենց դարտերը վերադաբնելու միջոցներ: Ավելորդ է ասել, որ ոուսական տնտեսության մեջ արեւմտյան նոր վարկերի ու ներդրումների ակնկալիքը խիս կասկածելի է: Իսկ դա նշանակում է ներմուծման ծավալների հետագա կրծառում, ինչն է ավելի կմեծացնի լարվածությունը եւ կծանրացնի սոցիալական վիճակը երկրում:

Որտան է դարադուսալ հնչի, այս
դեղուում Ռուսաստանին կարող է փր-
կել միայն... «կոմունիզմի ուրվակա-
նը»: Ոչ այն իմաստով, իհարկե, ինչ
ենթադրում է «ընկեր Ջուգանովը»:
Խոսքն այն մասին է, որ եթե «կա-
միրների» վերադարձի սղաօնալիքը
ռուափելի դառնա, աղա, հնարա-
վոր է, այդ վաճանգը կանխելու հա-
մար Արեւմուտքը կրկին խակը լայնո-
րեն քացի Մոսկվայի աօաջ: Իսկ դա
արդեն կերեւա հոկտեմբերի 7-ին Եա-
խատեսված համաօնսական բողոքի
ցույցից հետո...

«ղեղին Խարը» միշտ զորադրությունները եւ, ֆուլքությունները կային լեզվով ասած, «ղեղին Խար» է ցույց տալիս անկարգաղահ ուղեւություններին: Դրա եռաբյունն այն է, որ միշտ զորադրության ժամանակակից ավագանելու առաջին անգամ կարգադրությունները պատճենական առաջին անգամ կարգադրությունները կամ առաջին անգամ կարգադրությունները, հարթեցողներ, կովարաներ են (այս) բանակոր նախազգուշացնութեն, իսկ հաջորդ անգամ կարգադրություններին կարող են իջեցնել իննարի ոից եւ հանձնել ոստիկանությանը:

Ներկայումս ֆրանսիական «Եղանակ» ավիացներության ղեկավարությունը եւս մշածում է անկարգաղահ ուղեւություններին դատման մասին: Ենթադրվում է, որ միջոցառումների ծրագիրը կիրադրական միջեւությունը:

«Եթե Իրանը հարձակվի, աֆղան
ժողովուրդը ջիհանդ կհայտնարի»

ԱՐԴ ԴԱԲԻ, 25 ՄԵԴԱՍՔԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Աֆղանստանի կրոնական գործիչները (ովեմներ), որոնք հավակվել են Բարուպում, բալիբների վարչակազմին կոչ են առել զսովածություն դրսեւող Իրանի հետ լարված հարաբերություններում, բայց սովորական և անհաջող են «սրբազն դատեազմով», եթե Իրանի գործերը ներխուժեն Աֆղանստան։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, Բարուպում ընդունվել է կրոնական մի փաստաթուղթ, որում ասվում է, թե ովեմները բալիբներին խորհուրդ են տալիս զսովածություն դրսեւող Իրանի նկատմամբ, բայց Թեհրանին նախազգուշացնում են, որ մահմեդական երկու երկրների միջեւ դատեազմը մեծ վնաս կհասցնի իսլամական աշխարհին։ Եթե Իրանը հաջակվի, աֆղան ժողովուրդը կհայտարարի զիհադ (սրբազն դատեազմ), որի բոցը կտարածվի ամբողջ աշխարհում։» Ուշեմների ժողովը մեծ դեր է խաղում երկրի կյանքում։ «Թալիբան» շարժման առաջնորդ մոլլա Սոհիմադ Օմարը նրանց խորհրդակցության եր ժողովել Խնարկելու բալիբների եւ Իրանի լարված հարաբերությունները։

Իվանովը և Օլբայը համատեղ՝ ընդդեմ ահաբեկչության

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 25 ՄԵԴԱՍՄԵՐ, ԱՐՄԵՆԻԿԱՆ-ՀԱՅ-ՏԱՍՏԱՎԱՍ «Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները եւ Ուստասանի Դաշնությունը կտրականադես մերժում են ահարեկչությունն իր բոլոր ծեւերով ու դրսետրումներով, անկախ դրդապատճառներից», -ավում է ահարեկչության վերաբերյալ համատեղ հայտարարության մեջ, որը հինգամբքի օրն ընդունել են ԱՄՆ-ի ղետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթ եւ Ուստասանի արտգործնախարար Խոր Խվանովը, որը Նյու Յորքում մասնակցում է ԱՄԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի աշխատանքին: «Նախ եւ առաջ, նշվում է փաստաբերում, մենք ընդունում ենք այն երկրների օրինական իրավունքը, որոնք իրենց հաղախացիներին ուղարկած են ահարեկիչների հարձակումներից եւ միջոցներ են որոնում դրանք կանխելու համար: Երկրորդ, մենք համակարծի ենք, որ ահարեկիչներին լրեմ է տրամադրվի աղաստան: Երրորդ, մենք համաձայն ենք, որ օգտակար են այն գործողությունները, որոնք փակում են ահարեկչական կազմակերպությունների մուտքը Ֆինանսական հաստատություններ, որոնք նրանց հարձակումների կանխման ուղիներից մնան»:

Կոստվոյում ՆԱՏՕ-ի ռազմական
գործողությունների երկու տարբերակ

ՎԱԾԻՆԳՏՈՆ, 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Դյուսիսամանցյան դաշինքը նախնական կարգով սերբական կոստվոյի հիննավար երկամասում ռազմական եւկու գործողությունների ժամանելու մասին մասերում է առաջին առաջին նախատեսում և սերբական ռազմական օրյեկտների օմբակոծում, նոյամակ ունենալով Դարավագավիայի նախազահ Սլոբոդյան Միլուենիին սփոյլու դադարեցնել ռազմական գործողությունները կոստվի պրամացիների թվից անջատականների դեմ: Եւկուրդ տարերակը ենթադրում է ԽԱՏՕ-ի ցամաւային ուժեր մասնել կոստվոյի տարած հակամարտող կողմերին տարանջատելու եւ զինադադար հաստատելու համար, ինչնուարի օրը հայտարարել է Պենտագոնի ներկայացուցիչ Շենք Բեյկոնը:

ՎՏԱՆԳԱՎՈՐ ՂԻՄԱԼԻԱՅՈՒՐՅՈՒՆ ՄՈՒՐԵԱԼՈՒՄ

ՕՇԱԿԱՆ 25 ՄԵԴԱՍԵՐԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վաճառականը շքաղաքութեալ ոլորդներ, մէկ բեկցի անջատականների եւ նրանց հակառակորդների միջեւ դիմակայություն ֆրանսախոս Բվերեկի նահանգի Սոնեալ խոռորազույն խղահի Սեն Շատրի կենտրոնական փողոցում: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՄՄ-ի հաղորդման, առավոտից այստեղ գտնվող «Խոն» ֆիրմայի հոկա հանրախանութին են սկսել մոտենալ ցուցարարների շարասյուները, որոնք բողոք հայտնեն, որ ընկերության դեկավարությունը, տեղի տալով անջատականների սովորակիներին, կարգադրել է արգելել հանրախանութի բոլոր անզերեն ցուցանակները, ցուցանաները եւ նույն նիսկ գնացուցակները, բողոնելով միայն ֆրանսերեն տեսերը: Սոնեալի բազմազգ բնակչությամբ խղահի անզուկանադաշինների կազմակերպությունները հանրախանութին բոլոր են հայտարարել, որին միացել են նաև տարբեր ազգային սփյուտների մի հանի միավորություններ: Միաժամանակ փողոցի հակառակողութեալ սկսել են հավակնել անջատականութեն տրամադրված ֆրանսականադաշիններ: Ոսիկանությունը թօնամական խմբավորություններին բաժանել է երկու ազգադաշտներով, նրանց մեջեւ տեղակորելով զգայի ուժեր: Դակամարտության գոտում տրամադրությունների երեւեկությունը կարգածահարվել է: Անջատականները եւ ֆեռայիսները չարակամ բացականչություններ ու սովորակիներ էին փոխանակում:

Ընդդիմության ներկայացուցիչները
ոիկեսել են Ադրբեջանի զիստլոր
դատախազության շենքը

ԲԱՐՈՒ. 25 ՄԵԴԵՍԲԵՐ. ԱՐՄԵԼՊՐԵՍ
ԻՆՍՈՒԱՍՍ. Դինգօարքի օրը ընդու-
մության մոտ 60 ներկայացուցիչներ
ողիկետել են Աղրեջանի գլխավոր
դատախազության ժենքը, դահանցե-
լով ազատ արձակել սեղսեմբերի 12-
ին իրավակարգի ուժերի հետ տեղի ու-
նեցած ընդիհարումների ընթացքում
ձերակալաված բոլոր անձանց:

Պատոնական Տվյալներով, այդ օրը Բամբում ծերակալվել էր 43 մարդ, որից 28-ը անցած երկուշարքի բաց կին թողնվել երաշխավորությամբ։ Սինչես ընդդիմությունը դնդում է, որ ծերակալվածների թվը հասնում է 60-ի, որոնցից 12-ը սակավին կալանի տակ են, իսկ 17-ի ճակատազիրն անհայտ է։

Սինչեւ օրս կալանի տակ գտնվող-
ների թվում են ազդեցիկ ընդդիմա-
ռիր կուսակցության Աղրբեջանի ժո-
ղովրդական ճակատի 9 անդամներ,
այդ թվում եւ ճակատի փոխնախա-
գահ Զագիլ Մուսաֆիանը և այլ դեմ-
քեական գործ է հարուցված այն
հոդվածներով, որոնցով դաշիճ է
նախատեսվում հասարակական
կարգի խախտման հանգեցրած գոր-
ծողություններ կազմակերպելու եւ

համար։
Ընդդիմության ղեկավարներից մեկի՝ Դանուն ընտրական քարենորդան եւ ժողովրդավարական ընտրությունների շարժման համանախագահ Փանահ Յուսեյնովի խոսերով, որն ինը 10 օր գտնվել էր կալանի մեջ, բոլոր ծերպակալավածները ֆիզիկական ու հոգերանական ներզության են ենթակալում։

37 Կուսակցություն եւ հասարակական կազմակերպություն միավորող Դանուն ընտրական քարենուոց ման եւ ժողովրդավարական ընտրությունների շարժման կազմակերպած ոիկետի մասնակիցները գլխավոր դատախազության ներկայացուցիչներին հանձննեցին մի քանածեւ, որով դահանջվում է անվերտահորեն եւ անհաղաղ ազատ առակել իրենց գիտակիցներին: Ինչդես հայտարարել է Փանակ Դուսենովը, այդ դահանջը լկատարելը կարող է հանգեցնել արմատականության ուժեղացմանը հասարակության մեջ: Դամենայն դեմու ընդգծել է նա, ընդդիմությունը կատանակի բողոքի ծեսնարկումները, իանի դեմ իշխանությունները չեն անառ եռա համեմեն:

Երիտասարդական ավիաընկերության «ղեղին furs»

Օղանավերով, ինչուս մյուս փոխադրամիջոցներով, հաճախ ճամփորդում են անկարգաղահ եւ աղմկարատ ուղեւորներ: Այսուս, Փարիզ-Նյու Յորք ուղերքի թիվըները «էքսա A320» կամ «Բոինգ-747» հարմարավես ինենաքիօներում անզամ երեսն աչի են ընկնում ժամ միջադեղերով. դաշտահում է, որ անկարգաղահ ուղեւորները ծխախոտի մնացորդը նեռում են հատակին, հարրում են, վիճում լուսամուտի մոտ տեղ զբաղեցնելու համար եւ այլն: «Անցյալում հածելի համարված օդային ծանփորդությունները ներկայունս շատ չեն տարբերվում լեփ-կեցուն ծեղնքացներով կատարվող ուղեւորություններից», այս առնչությամբ գրում է ֆրանսիական «Էլսուրես» հանդեսի բդքակիցը: Եհս է, 1980-1990 թթ. նշանակալի օդա-

1486 թ. Սայնց Խաղաքում լուս տեսած Բրայդենբախի «ճանաղարհորդություն դեղի սուրբ Երկիր» գրի 153-րդ էջում կա փայտյա շրիֆտով տղագրված հայերեն այբուբեն:

«Այս սուրբ գիրը տղվեց Վենեծ աստվածաղահ Խաղաքում, որ է Վենետիկ, մեղաղարտ Հակոբի ծեռովով: Ով կարդա, թող մեղերի բողություն խնդրի Ասծուց». գրել է Մեղաղարտաց իր «Պատարագատեսր» գրի հիւասակարանում: 1512-13 թթ. Վենետիկում նա տղագրեց վեց անուն հայերեն գիր, առաջինն «Ուրբաքագիրն» է: Նա մեկնել էր Հայաստանից՝ իր հետ Տանելով ծեռագիր գրեր: Մեղաղարտի ժամանակ այս վերածննդային Խաղաքում արդեն գործում էին 250 տղարաններ: Իւալիայում Կաստալիի առաջին տղագրությունից (1465 թ.) անցել էր կես դար: Ավելի վաղ՝ 1448 թ., գերմանացի Գուտենբերգը տղագրեց Եվրոպայում

Կարաղեց Անդրիանացուն, աղազամ մեծ տղագրիչին, աղա ինը մեկնում: Ուսկանը մի խնի անուն հայերեն գրելու տղագրելուց հետ 1666-68 թթ. ծեսնամուխ է լիում հայ հնաշիդ տղագրության գլուխգործոցին՝ Աս- Վածառնին: Մինչ այս հայ տղագրիչներն ունեցել են փորձեր, բայց սկզ- բից մինչեւ Վեջ տղագրեց Ուսկանը: 1462 երկսյուն էցեր: Սա ժավադով մինչ այդ ամենամեծ գիրը է հայ տղագրության մեջ: 1668 թ. նա առան- ձին գրով տղագրեց նաև Նոր կտա- կարանը: Խուսափելով դարտասերե- րից Ուսկանը տղարանը տեղափոխեց Լիվոնի, աղա Մարտել: Այստեղ, այս տղարանում Սոյոնոն Լետոնյանը 1675 թ. տղագրեց «Արիես համարողու- թեան» առաջին աշխարհաբար գիրը: Խուս Մարտելում 1673 թ. Ուսկանը ծեսնարկեց Գ. Նարեկացու «Գիր ա- ղորիցը», որի տղագրությունն ընդ- հատվեց 48-րդ էղով. հայտնի է որպես

Եթն գիրք, առաջինն Այբբենարանն էր Նույն Խաղաքում Հարություն Շմավոնյան Շիրազեցու տպարանում 1789-97 թթ. տպագրվեց 22 անուն հայերեն գիրք, իսկ 1794 թ. այստեղ լույս տեսավ հայերեն առաջին դարերականը՝ «Ազդարարը»: Մինչեւ 1796 թ. լույս տեսավ 18 համար: Յնդկաստանի մյուս խաղաքում Կալկարայում, 1796-98 թթ. տպագրվեց հինգ անուն հայերեն գիրք:

Վաճառական Գրիգոր Խալդարյանցը Լոնդոնից Պետքրության է բերում հայկական տպարաներ, հիմնում տպարան: Այստեղ էլ առաջին գիրքն Այբբենարանն էր՝ 1781 թ.: 1788 թ. տպարանը տեղափոխվում է Նոր Եախիջեւան, որտեղ 1790-95 թթ. տպագրվում է 21 անուն հայերեն գիրք: Այստեղից նույն տպարանը տեղափոխվում է Աստրախան, որտեղ գտնվում էր, արդեն կաթողիկոսարանի ազդեցության տակ: Յայաստանում առաջին

Ե-րդ գրից՝ «Սաղմոսարանից», որի վերջին օրինակը կորավ Առաջին համաշխարհայինի տարիներին: Եկա ոչ մի օրինակ 1603 թ. Դոռմում տղագրված «Ի կարձառո՞ւ...», 1675 թ. Սարսելում տղագրված «Կանոնի...», 1678 թ. «Տոնացոյց», 1744 թ. «Մաշտոց» գրեթեից եւ այլն: Համաշխարհային անուն գրեթեից մնացել է մեկ օրինակ: Դավանաբար կան շահնահայր անուն գրեթե, որոնցից ոչ միայն յի մնացել, այլև հայտնի յէ եղել են, արդյո՞ւ:

Դայ գրի մատենագիտությամբ զբաղվել են դեռևս Միջիարյանները: Երեսի աշխարհի ամենադժվար տրվող մատենագիտությունը հայկականն է՝ կաղոված հայ գրի, հատկադես հնահայրի ինքնահայր ծակատագրից: Այն է՝ ամբողջ աշխարհով մեկ սփոռված: Այնուամենայնիվ, ընորհիկ Գ. Զարքիանալյանի, Ա. Ղազիկյանի, մինչեւ մեր օրերի մեջ երանեւալոր

Գրասպության խաչքար ստանձնած

առաջին թվագրված գիրը: Գուտենբերգյան տղագրական տեխնիկան, որ միակը չէր, տարածվեց Եւ հասավ մեր օրերը՝ դահլուանելով նախնական սկզբունքը: Վենետիկում երկրորդ հայ տղագրիչ Արգար Դոմիրը (Թոխարեցին) իր որդի Սուլթանահի հետ 1565 թ. տղագրեց «Տոմար», մեկ տարի անց՝ «Սաղմոսարան»: Երեք տարի առաջ Սեբաստիայում կայացած հայ մշակորականության գաղտնի ժողովը նամակ-խնդրանուկ դիմել էր Հոռմի դատին: Հոռմ էր մեկնել հայ քաջակորական հետնորդ ժառանգ Ծանաչված Արգարը: Հոռմի դատից միայն խոստումներ լսելուց հետո նա իր որդու հետ մեկնեց Վենետիկ: Իսկ 1567 թ. նա տղարանը տեղափոխեց Կ. Պոլիս եւ Եվկոն Տարում այստեղ տղագրեց Վեց անուն հայերեն գիր: Ենթադրվում է, որ Արգարը Կ. Պոլիսից հաջողացին է Վործել տեղափոխել տղարանը Եւ ծանադարիկին զոհ դարձել ավազակային հարծակման: Արգարի որդին, որին Սարկ Անտոնիո էին կոչում, Հոռմում 1584 թ. Հովհաննես Տերզնոցու հետ տղագրեց Եվկոն անուն հայերեն գիր: Երեք տարի անց Տերզնոցին Վենետիկում տղագրեց «Սաղմոսարան»: 1596 թ. Կատիկանի տղագրած հայ-լատիներեն գրով փակվում է հայ տղագրության XVI դարը: Այս դարում եւ հետո տղագրվել են հայերեն տեսության դարունակող այլալեզու գրեր: Առաջին հայրեն գրերը կրում էին ծեռագիր մատյանների ազդեցությունը. ունեին հիշատակարաններ, ունեին տեսողագերեր եւ ապա-

Փոքր Խարեկ: Ուկան Երեւանցին բարձրացրեց տղագրության որակը, մեծացրեց գրեթի տղախանակը՝ 300-ից մինչև 3000 օրինակ, ստեղծեց մշտական գործող հայկական տղարան, տղագրեց մոտ 40 անուն հայերեն գրեթե։ Խույն Ամստեղամում էր գործում Հայաստանի Գողթան գավառից եկած Վանանդեցինների տղարանը՝ 1685-1717 թթ.- 1695 թ. լուսում է տեսանում Ս. Խորենացու «Պատմություն հայոց», նաեւ աշխարհի տղագիր բարեզզը (կիսազներ)։ Դեկավառ Թովմաս Վանանդեցին 1705 թ. փորձեց տղարանը տեղափոխել Հայաստան։ Այս հայ տղագրիչի փորձն էլ անհաջողության մասնվեց։ 100 տարվա ընթացքում հետո Կ. Պոլսում Վերսկվեց հայերեն տղագրությունը։ 1698 թ. հայ բանասեր Երեմիա Մեղրեցին Լիվոնոյում տղագրեց «Բազոյի՛ հայոց»-ն ավելի նաև 8500 բառ հոդվածով։ Հայերեն գրեթե, այլալեզու գրեթե, որոնց մի մասը հայերեն է, տղագրվեցին Վենետիկում, Պադուայում, Փարիզում, Լայոցիգում, Լոնդոնում, Զմյուսնիայում եւ այլուր։ XVII դարում տղագրվեց մոտ 170 անուն հայերեն գիր։

სომარანდ ჩქმნაღრევის ტ ხემჩაბ-
ნის უქმინ ხრხევანგი კარიღელის
განსხვავი: 1771-1800 წ. ლის სხ-
უავ 14 ანის ხაებრენ გრე: სა
მჩაკ ჩნასხმ სომარანდ ტ ზაქა-
სანის: XVIII դაրის სომაღრევები ა-
ცხლი თან 800 ანის ხაებრენ გრე:
ზაქ ჩნასხმ დრასორიერიან ხრხე-
ლარის XVII-XVIII, სომაღრევები ტ მოს
1200 ანის ხაებრენ გრე: ზაქ ჩნა-
სხმ გრე სომაღრევები ტ აცხარჩი 30
ხალაშნერის ფანვილ ხარჯის ა-
ცხლი სომარანდერის:

Գრასორიერის ზაქ აღდე ხამარ
ხრხელაკი ნოვანაკი ირეიის ინტ. თა-
ღარაკერაკან ხე აღდამახალან-
ძან: Սկսაծ Սաւსნე საოასტე-
რის მე, ծხოადე գრիლნერ მოს მხ-
ლი კეს ხაღარამ ს სამარაკან
აცხარანს მინչე გრასორიერი.
აერთხუ ის ტ ცხრამახალა
ღასმის ირეიის: ზაჟუანს ლადინ,
ღასმის ირეიის ი მოაკი ერ: ზესა-
კანი ირეიის კორეგრად აღდე მჩაკ ხ-
რაცხუ 1759 წ. იუკან ხრხევანგი
აცხაკერანერ Սარკი Սარკუ სამარანდ
ღასმის მიარე სომაღრები V დარჩ ზაქ
ნოვანაკი ფილისონ ხადნე კორეა-
დი « ხე აღანედი » თახოვან-

Նինել Ոսկանյանի, գոյություն ունի
հայ մատենագիտությունը։
Դամարյա ամբողջ հայ հնատիղ
գրատությունը եղել է օսար Երկրնե-
րում եւ այնտեղ էլ զգալի մասը մնա-
ցել է։ Զկա աշխարհում շատ թէ Իի
հայսնի մի գրադարան, որ չունենա
հայերեն հնատիղ։ Դայաստանում, օ-
տարների համար ռազմաբեմ դարձած,
լիավորության հասած Երկրում գրա-
տություն կազմակերպելն անհնարին
էր, եւ ճակատագրի կամու տղագրվել
է հայրենիքից դուրս։ Երեխ չգտնվի մի
այլ ժողովուրդ, որ այդդիսի դժվա-
րությամբ տղագրեր, ինչտես հայը։
Կարիքի, գրկանեների մեջ, դարսերի
տակ կտած մի Երկրից մյուսն էին անց-
նում հայ տղագրիները գրատու-
թյան խաչը կամովին ստանձնած։ Եր-
բեմն մի անուն գրի տղագրությունը
մի Տանի տարի էր տեսում։ Երանի գր-
ի նի հեղինակն էին, նի հրաշտարակի-
լը, եւ տղագրիլը եւ սրբագրիլը, եւ
սեւազործ քանվորը։ Դայ ազգը կա-
տարեց անհնարինը՝ իր տեսակը դահ-
տամեռ կամար։

A black and white portrait photograph of a man with dark hair and a mustache, wearing a suit jacket over a light-colored shirt. He is looking slightly to his left. The photo has a grainy texture and appears to be from a newspaper or magazine.

Կոմղոգիտորի տուն-թանգարանի, դահլիճում կայանալիք չորս համերգներում կինչեն հատվածներ Ա. Խաչատրյանի «Գայանե» եւ «Սղարտակ» բալետներից, Երականերային, Վոկալ եւ այլ գործեր, կկատարվեն նաև Ա. Բարձրանյանի, Ա. Դարությունյանի, Ե. Միրզյանի, Ա. Պրոկոֆեևի, Դ. Շուտակովիչի, Բ. Բրիստենի եւ Յ. Վիլլա Լոբոսի սեղծագործությունները։ Առանձին համերգով կներկայացվեն հայ ժամանակակից կոմղոգիտորների Վ. Բարյայանի, Լ. Չառլույանը, Ռ. Սարգսյանի եւ Ե. Երկանյանի կամերային գործերը։ Դամերգներին կմասնակցեն Դայաստանի վաստակվոր արժիսները, Ազգային ռադիոյի ջութակահարների անսամբլը, «Կոմիտաս» բազակը, Պետական կամերային նվագախումբը, բաղամետեարանի կամերային նվագախումբն ու Դայաստանի դատանի տաղանջները։ Փառատնը կավարտվի երաժշտագիտության նվիրված կոմղուականությունը։

Հրավիրում է
պատանի
ժուռնալիսի
դպրոցը

Եթե ցանկանում եմ ծանրաբանալ ժուռնալիստիկայի այրութենին, զանգվածային լրատվության միջոցների մեջմենքին, գովազդին, լրատվահրատակական թիգնեսին, կոմպյուտերային տեխնիկային, օգսվել Խներներից, ֆուռ-տեսախցիկայից, դիկտոֆոնից եւ այլն, դիմել Դայաստանի ժուռնալիստների միության դատանի ժուռնալիստի դդրոց, որը գործում է 1973 թվականից:

Դորոց կարող են ընդունվել ժուռ-
նալիստիկական հակումներ ունեցող
հանրակրթական դորոցների բարձ
դասարանցիներ եւ շրջանավարտներ,
ովքեր հաջողությամբ կգրեն «Առաջին
գրիչ» ստեղծագործական աւտադրու-
թյունը (սեղմանմբերի 30-ին, ժամը
14:30-ին, ժուռնալիստի տանը), Պուե-
նիսինի 3այ).

Դասեց Վարում են հանրադիտության լավագույն մասնագետները:

Ուսան տեղությունը՝ մեկ տարի:
Դասեց՝ շարաթական երկու անգամ,
Երեսաբրի եւ հինգաբրի օրերին: Պա-
րաղմունքների սկիզբը՝ 14:30-ին:
Ուսուցումն անվճար է: Ավարտողնե-
րը՝ Խ. Հ.

Դա կատարելու համար պահանջվում է այսպիսի պահանջման առաջնային գործությունների առաջընթաց:

հեռախոսայիններու

անուն հայերեն գիր, Դ. Թեռդոսիոն-
Եիշ՝ 1772-1782 թթ. 24 ամուն, Ս. Օր-
լանդոյի՝ 1750-1763 թթ. 16 ամուն եւ
այլն: Վենետիկում են լույս տեսնում Ս.
Չամչանի «Պատմություն հայոց» ե-
ռահատոր 1784-86 թթ., հայերեն ա-
ռաջին առլասը 1786 թ. եւ այլն: Այս
տղարաններում հայերեն գրեթե
տղագրությունն իրականացնում էին
հայ տղագրիները: Ամսերամում մա-
րտով Վանանդեցիների բողած դարս-
երը, Միսիքարյանները Վենետիկի Ս.
Ղազար կղզի տեղափոխեցին նրանց
տղագրական սարերը եւ 1789 թ.
տղագրեցին առաջին գիրը: Մինչեւ
դարավերջ տղագրվեց 36 ամուն հա-
յերեն գիր: Դատկանական է Միսիքա-
րյանների ենականության եւ բառա-
րանների շարի: Դատարակչական աշ-
խատանները կղզում շարունակվում
են ցայսօր: Միսիքարյանների մյուս
ծյուղն ավելի վաղ՝ 1776 թ., հիմնադրեց
տղարան Տրիեստ խաղաքում,
տղագրեց 60 ամուն հայերեն հնատիղ
գիր: XVIII դարում Կ. Պոլսում գործել
են մոտ 20 հայկական տղարաններ:
1699-1779 թթ. Ասվածառուց Կոս-
տանոնություններին այստեղ տղագրել է
70, Սարժիռս Սարգսյանը 1721-58
թթ.՝ 30, Յովհաննես Ասվածառյանը
1750-76 թթ.՝ 29, Գրիգոր Սարգս-
նեցին 1706-34 թթ.՝ 16 ամուն հայե-
րեն գրեթե եւ այլն: Կ. Պոլսում տղագր-
վեցին վաղ միջնադարից մինչեւ ի-
րենց ժամանակակից հայ մեծերի
դատմական, գիլիկովայական, հոգե-
տու գործերը: Առանձին, տեղական, եր-
թեմն էլ դատահական հայ գրատու-
թյունը դառնում էր կենտրոնացված եւ
ծագրված: 1772-84 թթ. Դակոր Շա-
համիրյանը Յնդկաստանի Սադրա
խաղաքում տղագրեց ուր ամուն հայե-

Հով զիջում էր միայն ոտսականին, իսկ հնությամբ առաջինն էր: Առաջինն էր Նոր Զուղայի տղարանը ոչ միայն Պարսկաստանում, ուր հայկական տղագրությունից 192 տարի հետո դարսկական տղարան ստեղծվեց, այլև ողջ Միջին Արևելքում: Կ. Պոլսի Արգար Դոդիրի տղագրությունից 164 տարի անց Թուրքիայում հիմնվեց տղարան, այն էլ հայ տղագրիչների օճնությամբ: Դայ նշանավոր տղագրիչ Պողոս Արարյանը կարողիկոս Միմոն Երեւանցու միջնորդությամբ եւ Վրաց Յերակլ քաջավորի հրավերով մեկնում է Տփոլիս, սարժավորում Վրացական առաջին տղարանը եւ 1782-83 թթ. տղագրում Վրացերեն առաջին Երկու անուն գրեթե:

Դայ հնատիղն ունեցավ աշխարհաբար տղագրություն: XVII դարում՝ 3, XVIII դարում՝ 20, իսկ հետհնատիղային XIX դարի առաջին կեսում՝ 320 անուն գիր: Երկրորդ կեսում աշխարհաբար տղագրությունը խանակաղեն գերազանցեց գրաբարին:

Դնատիղ գրատղությունում հաճախ օգտագործվում էր հայկական տոմարը: 551 թ. հայ տոմարագետ Արանասի առաջակով նշված տարին ընդունվեց որդես հայկական թվակության սկիզբ: Սա դահոյանվեց շատ հրատարակություններում, հետո՝ մերժվեց:

Դայ հնատիղ գրեթե մեծ մասը թիստոնեական բնույթ ունեն. աղոթագրեր, ժամագրեր, սաղմոսարաններ, տոմարներ եւ այլն: Տղագրվել են նաև այբբենարաններ, քառարաններ, առակներ, դասմական եւ փիլիսոփայական գրեթե եւ այլն:

Զգալի խանակության անուն հնատիղ գրեթե լեն հասել մեր օրերը, ոչ մի օրինակ: Ակսած Յ. Սեղաղարշի

թից լրացնելին իրենց ֆոնդերը: Գովեսի և արժանի Սատենադարանը (Տնօրեն՝ Ա. Արեւածայան), որը նախանձախնդիր վերաբերմունք է գուցաբերում: Սատենադարանն այսօր ունի մոտ 2300 հայերեն հնատիղ գիր: Արժանի վերաբերմունքի արժանի արդյունքի: Ազգային գրադարանն իր անձեռնմխելի ֆոնդում ունի մոտ 5400 հայերեն հնատիղ եւ հետհնատիղային գիր, թե այսինքն որուն է հնատիղը դարզված լի: Ազգային ակադեմիայի գրադարանն իր նման ֆոնդում ունի 1150 հայերեն հնատիղ եւ հետհնատիղային գիր: Այստեղ էլ դարզված լի, թե այս բանակից որուն է հնատիղը: Հնատիղ ունի Ս. Էջմիածնի Սայր արռօն իր Ծյուլային կատույցներով: Ավելի ինչ հնատիղ ունեն Չարենցի անվան գրականության եւ արվեսի թանգարանը, դաշնուրյան դեմական թանգարանը, համալսարանը (այս կազմակերպություններն ունեն մոտ 200-ական հնատիղ գրեր) եւ այլն: Ավելացնենք նաև մասնավոր հավատածուներում, անհատ մարդկանց մոտ եղած հնատիղ գրենը: Առաջնում է, որ հայերեն հնատիղ գրեի ընդհանուր մոտավոր բանակի կեսից ավելին Չայաստանում է: Իսկ մոտավոր հաշվարկով այսօր կապելի բան 11 հազար հայերեն հնատիղ գիր ամբողջ աշխարհում:

Լինելով խողափակիրք աշխարհից մեկուսացված ու բզեցված, հայ ժողովուրդն իր նվիրյալ զավակների ընուհիկ հավասարատես մասնակցեց Եվրոպական գրատուրյանը ունենալով համարժել ծեռքբերումներ: Դա գրատուրյունը 512 տարեկան է:

